

Til beslutningsforslag nr. B 66. Tilføjelse til betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 24. maj 2006

Tilføjelse til betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om at øremærke 12 uger af barselorloven til fædre

[af Anne Grete Holmsgaard (SF), Kirsten Brosbøl (S), Lone Dybkjær (RV) og Majbrit Berlau (EL)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 24. januar 2006 og var til 1. behandling den 2. marts 2006. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Udvalget afgav den 10. maj 2006 betænkning over beslutningsforslaget. 2. behandling den 18. maj 2006 blev afbrudt og beslutningsforslaget blev henvist til fornyet behandling i udvalget.

Møder

Udvalget har efter at beslutningsforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget modtog den 18. maj 2006 fra familie- og forbrugerministeren supplerende svar på spørgsmål 1 og 2. Herudover har udvalget stillet 1 yderligere spørgsmål til skriftlig besvarelse til familie- og forbrugerministeren, som denne har besvaret. Spørgsmål 1 og 2 og svarene herpå er optrykt i bilag 2 til tilføjelsen til betænkning.

Samråd

Udvalget har under den fornyede udvalgsbehandling af beslutningsforslaget stillet 1 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et åbent samråd den 22. maj 2006. Det talepapir, som lå til grund for ministerens besvarelse, er optrykt i bilag 2 til tilføjelsen til betænkning.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

3. Politiske bemærkninger

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige i den rejste kritik af forløbet i sagen, men anerkender dog, at ministeren selv først blev bekendt med de nye oplysninger meget sent om aftenen og straks næste morgen foranledigede et nyt svar til udvalget, samt at ministeren redegjorde for forløbet ved starten af Folketingets behandling af sagen, så udvalgets medlemmer fik lejlighed til at genoptage behandlingen i udvalget. Endvidere finder partierne, at ministeren har beklaget forløbet i sagen i et åbent samråd mandag den 22. maj 2006. Ikke desto mindre finder partierne, at forløbet har været stærkt kritisabelt og henstiller, at det ikke gentages sig.

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget retter en stærk kritik mod familie- og forbrugerministeren på baggrund af ministerens mangelfulde besvarelser af udvalgs-spørgsmålene og det stærkt utilfredsstillende forløb op til 2. behandling af beslutningsforslaget. Det er undergravende for et sagligt udvalgsarbejde, når ministeren end ikke er i stand til at besvare spørgsmål fra Folketinget med de oplys-

Tilføjelse til bet. o. f. t. beslutn. vedr. 12 uger af barselorloven til fædre

ninger, som findes i officielle udgivelser fra Danmark Statistik. Det er både utilfredsstillende og ødelæggende for sikringen af en god lovkvalitet, når ministeren afleverer mangelfulde svar uden de faktuelle oplysninger, som er afgørende for at kunne bedømme konsekvenserne af et lov- eller beslutningsforslag. Derfor opfordres ministeren stærkt til at sikre procedurer i sit ministerium, så ministeren fremover kan leve op til sine forpligtelser over for Folketinget og besvare de stillede spørgsmål både grundigt og sagligt, som det påhviler en minister.

Samtidig er det helt uacceptabelt, at ministeren først 10 minutter før 2. behandling af beslutningsforslaget i folketingssalen gjorde ordførerne bekendt med eksistensen af mere fyldestgørende svar på spørgsmål om erfaringer med barselordningerne i hhv. Norge, Sverige og Island. Dermed var ordførerne udelukket fra en 2. behandling af beslutningsforslaget på et tilstrækkelig informeret grundlag, hvilket ministeren var vidende om. Ministeren burde have orienteret ordførerne om de nye oplysninger straks efter modtagelsen.

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker endvidere, at det klart fremgår af de supplerende svar vedrørende barselordninger i hhv. Norge, Sverige og Island,

at det virker efter hensigten at øremærke en del af barselorloven til fædre. Det fremgår således tydeligt af tallene, at andelen af fædre på barselorlov stiger støt med indførelsen af øremærkning af orlov til fædre. Derimod fremgår det også af de seneste tal fra Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender, at den fleksible barselorlov ikke øger andelen af fædre på orlov. Tværtimod. Mændene holder således forholds-mæssigt kortere orlov end kvinderne, når man sammenligner brugen af orlov til forældre til børn født i hhv. 2003 og 2004.

Udvalget noterer med tilfredshed, at familie- og forbrugerministeren har givet tilsagn om fremover at føre statistik over udviklingen i brugen af fædres og mødres barselorlov i andre lande, herunder Danmark samt de øvrige nordiske lande.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for tilføjelsen til betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tilføjelsen til betænkning.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tilføjelsen til betænkning.

Charlotte Antonsen (V) Erling Bonnesen (V) fmd. Inger Støjberg (V) Marion Pedersen (V)

Jens Vibjerg (V) Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF) Jakob Axel Nielsen (KF)

Tom Behnke (KF) Thomas Adelskov (S) Kirsten Brosbøl (S) Jytte Andersen (S) nfm.

Anne-Marie Meldgaard (S) Lone Møller (S) Elisabeth Geday (RV) Ole Sohn (SF)

Jørgen Arbo-Bæhr (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende B 66 efter afgivelse af betænkning**

Bilagsnr.	Titel
4	Betænkning afgivet 10/5-06
5	Pressemeddelelse om åbent samråd med familie- og forbrugerministeren 22/5-06
6	1. udkast til tilføjelse til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 66 efter afgivelse af betænkning

Spm.nr.	Titel
13	Spm. om at oversende talepapir fra samrådet 22/5-06, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende B 66 efter afgivelse af betænkning

Samråds- spm.nr.	Titel
A	Samrådssp. om, hvorfor Folketinget først umiddelbart før 2. behandling af forslaget har fået korrekte svar

3 af udvalgets spørgsmål til familie- og forbrugerministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og familie- og forbrugerministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes redegøre for erfaringerne med barselordningerne i henholdsvis Norge og Sverige og Island, herunder udviklingen i fordelingen af barsel uger mellem mænd og kvinder.

Svar:

Jeg kan oplyse, at de norske barselsforhold giver forældrene ret til tilsammen 53 ugers fuldtidsorlov pr. fødsel. Der ydes 100 pct. kompensation i 43 uger eller 80 pct. kompensation i 53 uger (dog maks. 325.020 kr. på årsbasis i 2003 niveau). Moderen er berettiget til 3 uger før fødslen og 6 uger efter, mens faderen er berettiget til 5 uger efter fødslen.

Såfremt faderen ikke benytter sin ret til 5 ugers fædreorlov bortfalder denne, og den samlede orlovsperiode bliver tilsvarende kortere. Moderen kan overtage retten såfremt faderen ikke har ret til fædreorlov. Det er cirka 90 % af fædrene, der har ret til fædreorlov.

Barselsordningen finansieres via Folketrygd, som både arbejdsgivere, selvstændige og lønmodtagere indbetaler til.

I relation til de svenske barselsforhold kan jeg oplyse, at forældrene tilsammen har ret til 13 måneder med 80 % lønkompensation, dog med et maksimum på 234.581 kr. pr. år (2003 niveau). Det kræver, at forælderen har arbejdet 240 dage inden fødslen. Er dette krav ikke opfyldt kompenseres med op til 65.363 kr. pr. år. (2003 niveau).

Hver forælder har ret til halvdelen af barselorloven, men den ene forælder kan give den anden forælder en andel af orloven dog med undtagelse af 2 måneder, der er øremærket til den enkelte forælder.

Derudover har forældrene ret til 3 måneder, der kompenseres med 49 kr. pr. dag (2003 ni-

veau). Faderen har ydermere ret til 10 dage i forbindelse med fødslen.

Den svenske ordning er arbejdsgiverfinansieret. Arbejdsgiverne indbetaler 1,5 pct. af lønsummen og forsikrer sig således mod at betale barselsløn.

I forhold til den islandske ordning har moderen ret til tre måneders barsel, og faderen har ret til tre måneders barsel. Derudover har forældrene ret til tre måneder til deling mellem forældrene.

Under orloven kompenseres forældrene med 80 pct. af den hidtidige løn. Der er ikke noget loft på compensationen, men der er et minimum for deltidsansatte på 4.646 kr. pr. måned og 6.439 ved fuldtidsbeskæftigelse.

Ordningen er arbejdsgiverfinansieret. Arbejdsgiverne bidrager med 0,85 pct. af lønsummen.

Det har ikke været muligt at finde sammenhængende data, der viser udviklingen i brugen af barselorloven fordelt på køn for hverken Norge, Sverige eller Island.

Supplerende svar:

Jeg har i besvarelsen af spørgsmål 1 ad B66, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for erfaringerne med barselordningerne i henholdsvis Norge og Sverige og Island, herunder udviklingen i fordelingen af barsel uger mellem mænd og kvinder, oplyst, at det ikke været muligt at finde sammenhængende data, der viser udviklingen i brugen af barselorloven fordelt på køn for hverken Norge, Sverige eller Island.

Ministeriet er imidlertid efter besvarelsen blevet opmærksom på, at der findes en statistik, der belyser dette. Statistikken udgives af Nordisk Socialstatistisk Komité (NOSOKO) og viser bl.a. antal dage med barselsdagpenge fordelt på køn. Statistikken er opgjort for årene 1995, 2000, 2002 og 2003, jf. nedenfor.

Modtagere af dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption i løbet af året 1995-2003.

			Island ¹⁾	Norge	Sverige ²⁾
Antal ydelsesmodtagere	Kvinder	1995	5.066	76.088	327.846
		2000	5.097	80.368	275.214
		2002	6.266	78.703	295.000
		2003	6.338	79.709	306.267
	Mænd	1995	10	25.166	130.786
		2000	1.421	33.806	166.661
		2002	3.816	34.505	210.000
		2003	4.724	34.677	228.623
Antal dage (1.000) hvori der er modtaget fødselsdagpenge	I alt	1995	688	10.699	52.212
		2000	698	11.152	37.100
		2002	924	11.005	40.000
		2003	1.081	11.107	41.745
	Heraf mænd i pct.	1995	0,1	5,8	10,3
		2000	3,3	7,2	13,7
		2002	19,6	8,6	16,6
		2003	27,6	8,6	18,3

Kilde: NOSOSKO, Social tryghed i de nordiske lande 2003.

- 1) Indtil 2000 bortfaldt retten til dagpenge under barselorlov, hvis moderen var berettiget til fuld løn fra sin arbejdsgiver.
- 2) Antal dage per ydelsesmodtagere i hele perioden.

Jeg skal stærkt beklage, at tallene ikke indgik i den tidligere besvarelse.

nyttelse af barselorloven i Danmark fra 2002-2005.

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes sende en oversigt over udviklingen i henholdsvis mænd og kvinders be-

Svar:

Af nedenstående tabel 1 fremgår, hvor lang den gennemsnitlige barselsperiode har været for børn født i 2003 og 2004.

Tabel 1. Gennemsnitlig barselorlovs længde efter fødslen i uger.

	Orlov i alt	Mors orlov	Fars orlov
Børn født i 2003	59,4	55,6	3,8
Børn født i 2004	58	54,4	3,6
Ændring i pct.	2,4	2,2	5,3

Kilde: Danmarks Statistik, Statistisk Efterretning nr. 2005:8 samt Nyt fra Danmarks Statistik nr. 84.

Af tabellen ses det, at der i gennemsnit afholdes 1,4 uge mindre barselorlov til børn født i 2004 i forhold til børn født i 2003. Dette svarer til et fald på 2,4 pct. For kvinder er faldet på 2,2 pct., og for mænd er faldet på 5,3 pct. Det er altså mændene, der forholdsmæssigt holder kortere orlov end kvinderne, men det er kvinderne, der oplever det største faktiske fald i den gennemsnitlige orlovs længde.

Samlet set er mænds og kvinders andel af den gennemsnitlige orlovsperiode ikke ændret for børn født i henholdsvis 2003 og 2004.

Da opgørelsen kun er gældende for børn født indenfor en to-årig periode, skal en sammenligning tages med forbehold. Det er således ikke muligt at vurdere, om udviklingen er udtryk for en tendens i den gennemsnitlige varighed.

Det er vigtigt at bemærke, at forældrene tilsammen har ret til 52 ugers barselsdagpenge, og når den gennemsnitlige orlovs længde overstiger 52 uger, betyder det ikke, at forældrene tilsammen modtager mere end det, der svarer til barselsdagpenge i 52 uger. Det viser blot, at forældrene er villige til at nedsætte deres barselsdagpengeniveau pr. uge og holde længere orlov sammen med deres barn. De benytter således de fleksibilitetsmuligheder, der ligger i den fleksible barselorlov.

Den fleksible barselorlov er stadig under indfasning, idet forældre kan udskyde en del af orloven til afholdelse, inden barnet fylder 9 år. Tallene for den gennemsnitlige barselorlovs længde er derfor foreløbige og vil først være endelige i 2011, når loven er fuldt indfaset.

Tabel 1. Gennemsnitlig barselorlovs længde efter fødslen i uger.

	Orlov i alt	Mors orlov	Fars orlov
Børn født i 2003	42,4	39,7	2,7
Børn født i 2004	41,4	38,8	2,6
Ændring i pct.	2,4	2,3	3,7

Kilde: Danmarks Statistik, Statistisk Efterretning nr.2005:8 samt Nyt fra Danmarks Statistik nr. 84.

Af tabellen ses det, at der i gennemsnit afholdes 1 uge mindre barselorlov til børn født i 2004 i forhold til børn født i 2003. Dette svarer til et fald på 2,4 pct. For kvinder er faldet på 2,3 pct. og for mænd er faldet på 3,7 pct. Det er altså mændene der forholdsmæssigt holder kortere orlov end kvinderne, men det er kvinderne der oplever det størst faktiske fald i den gennemsnitlige orlovs længde.

Samlet set er mænds og kvinders andel af den gennemsnitlige orlovsperiode ikke ændret for børn født i hhv. 2003 og 2004.

Da opgørelsen kun er gældende for børn føde inden for to-årig, skal en sammenligning tages med forbehold, og det er således ikke muligt at vurdere, om udviklingen er udtryk for en tendens i den gennemsnitlige varighed.

Den fleksible barselorlov er stadig under indfasning, idet forældre kan udskyde en del af orloven til afholdelse inden barnet fylder 9 år. De gennemsnitlige varigheder er derfor foreløbige, og vil først være endelige i 2011, når loven er fuldt indfaset.

Supplerende svar:

Jeg har tidligere besvaret ovenstående spørgsmål den 7. april 2006. Det har imidlertid vist sig, at der er sket en fejl i beregning af den gennemsnitlige barselorlovs længde. I det oprindelige svar er antal barselsdage omregnet til uger ved at dele med 5, da der er 5 dage i en dagpengeuge. Men Danmarks Statistik tæller i kalenderdage, dvs. fra første til sidste udbetalingsdag. Det betyder, at antal dage skal deles med 7 for at opgøre antal uger. Jeg fremsender derfor svaret endnu engang med de korrekte tal.

Af nedenstående tabel 1 fremgår, hvor lang den gennemsnitlige barselsperiode har været for børn født i 2003 og 2004.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes oversende sit talepapir fra samrådet den 22. maj 2006 vedrørende samrådspørgsmål A.

Svar:

Vedlagt er en kopi af mit talepapir fra samrådet den 22. maj 2006.

Talepapir

Den 18. maj besvarede jeg to spørgsmål til arbejdsmarkedsudvalget stillet i forbindelse med udvalgets behandling af B66.

Det ene svar drejer sig om ordningerne i Island, Norge og Sverige, og det andet svar omhandler den gennemsnitlige orlovs længde.

Disse svar er en korrektion af tidligere fremsendte svar.

Jeg skal meget stærkt beklage, at de oprindelige svar ikke var korrekte og at de korrigerede svar var Arbejdsmarkedsudvalget i hænde så sent, og så tæt på 2. behandlingen for beslutningsforslag B66, at det ikke var muligt at tage højde for det i udvalgets betænkning.

I svaret på spørgsmål 1 oplyste jeg, at det ikke har været muligt at finde sammenhængende data, der viser udviklingen i brugen af barselorloven fordelt på køn for hverken Norge, Sverige eller Island.

Det supplerende svar på spørgsmål 1 viser, at der rent faktisk findes en statistik, som viser udviklingen i brugen af barselsorlov for mænd og kvinder i hhv. Island, Norge og Sverige.

For så vidt angår spørgsmål nr. 2 blev der oplyst om den gennemsnitlige orlovs længde i uger afholdt til børn født i hhv. 2003 og 2004. Opgørelsen er fordelt på køn.

Danmarks Statistik opgør den gennemsnitlige barselsorlovs længde i dage. I svaret til Arbejds-markedsudvalget blev den gennemsnitlige barselsorlovs længde opgjort i uger.

Beklægeligvis er der sket en fejl i denne omregning. I det oprindelige svar er antal barselsdage omregnet til uger ved at dele med 5, da der er 5 udbetalingsdage i en dagpenge uge.

Danmarks Statistik tæller imidlertid i kalenderdage, dvs. fra første til sidste udbetalingsdag. Antal barselsdage skal således deles med 7 i stedet for 5.

Det betyder, at den gennemsnitlige orlovs længde til børn født i hhv. 2003 og 2004 var overvurderet.

Jeg vil nu forklare om forløbet omkring udarbejdelsen af svarene.

Ministeriet blev først den 17. maj bekendt med at tallene i Nordisk Socialstatistisk Komité's udgivelse, der hedder »Social tryghed i de nordiske lande 2003«, muliggjorde en besvarelse af spørgsmål 1. Dette skete efter en henvendelse fra Industriens Dagblad samme dag.

Fejlen vedr. omregning af barselsdage til barselsuger, dvs. svaret til spørgsmål 2, blev ministeriet opmærksom på den 16. maj, efter en henvendelse fra Socialministeriet. Ministeriet kunne have været bekendt med tallene for de nordiske

lande på et tidligere tidspunkt, og burde også have været det.

Det er en fejl, at ministeriet ikke har været opmærksom på tallene tidligere, og at de således ikke indgår i svaret.

Selv blev jeg gjort opmærksom på disse forhold ved en skriftlig orientering, som jeg læste meget sent om aftenen den 17. maj.

Derfor tog jeg tidligt om morgenen den 18. maj kontakt til embedsmændene for straks at få sendt et korrigerende svar til udvalget – desværre var det samme dag, som beslutningsforslag B66 skulle til anden behandling i Folketinget, lidt efter kl. 10.00. Derfor bad jeg om ordet til debatten og orienterede om forholdet.

Jeg vil i den forbindelse henvise til en pressemeddelelse udsendt den 18. maj, og sendt til udvalgets orientering samme dag. Jeg citerer:

»Det har i dag været omtalt i flere medier, at familie- og forbrugminister Lars Barfoed i forbindelse med Folketingets behandling af et beslutningsforslag vedr. barselsorlov til fædre bevidst skulle have vildledt Folketinget ved at oplyse, at der ikke findes sammenhængende data, der belyser udviklingen i brugen af barselsorlov i de nordiske lande.

»Ministeriet har haft kendskab til den nordiske statistik. Ved udarbejdelsen af bidrag til ministerens besvarelse af spørgsmålet fra Folketinget var man imidlertid ikke opmærksom på, at statistikken indeholder tal for brugen af barselsorlov i de nordiske lande. Det blev man først, da en journalist henvendte sig i går.

Der er tale om en fejl lavet i ministeriet, som skal beklages meget« udtaler departementschef Henrik Nepper-Christensen.

Der er her til morgen afgået et korrigerende svar til Folketinget«.

Det har selvfølgelig på intet tidspunkt været min intention at tilbageholde oplysninger eller vildlede Folketinget. Det beror på manglende kendskab til den pågældende statistik.